

Το σχέδιο για τη στήριξη των ελληνικών τραπεζών

14/Οκτ/2018 12:00

Της Νένας Μαλλιάρια

Σχέδιοστήριξης των τραπεζών με θεσμικές παρεμβάσεις, που θα ενισχύσουν τις αυτόνομες δράσεις τους για τη μείωση των NPLs, επιδιώκει να έχει έτοιμο μέχρι τα τέλη του έτους η κυβέρνηση. Το σχέδιο, με επίκεντρο την παροχή εγγυήσεων στις τράπεζες για πωλήσεις "κόκκινων" δανείων, αναμένεται, σύμφωνα με πληροφορίες του "Κ", να παρουσιαστεί τις επόμενες ημέρες στους "θεσμούς", που καταφθάνουν στην Αθήνα σε επίπεδο τεχνικών κλιμακίων. Θα ακολουθήσει, σύμφωνα με πληροφορίες, νέα κάθοδος στο τέλος του μήνα αποκλειστικά για τις τράπεζες.

Οι λύσεις αμέσου δράσεως που αναζητούνται για τις τράπεζες, αν και δεν έχουν συζητηθεί ακόμη με τους δανειστές και τις εποπτικές αρχές, ούτε έχουν παρουσιαστεί στις τράπεζες, αποτελούν, εντούτοις, κοινό προβληματισμό και ζητούμενο όλων των εμπλεκομένων. Προωθούνται δε, σε ένα υποστηρικτικό κλίμα, όπως φαίνεται και από την έμμεση "στροφή" του ΔΝΤ στον τρόπο που εκτιμά την πορεία των δημοσιονομικών μεγεθών στην Ελλάδα.

Τον "συναγερμό" για τον κοινό συντονισμό, πλέον, όλων των πλευρών, σήμανε η τελευταία επίθεση των αγορών στις ελληνικές τράπεζες που ξεκίνησε ως μετάδοση των αναταράξεων από τη γειτονική Ιταλία. Η επίθεση αυτή, με βάση το πρόβλημα των NPLs, εξέλαβε έντονα χαρακτηριστικά κερδοσκοπίας, παραγνωρίζοντας μία σειρά θετικών δεδομένων που έχουν κατακτηθεί από τις τράπεζες, όπως επίσης και τη "βούλα" του επόπτη –κατόπιν, μάλιστα, ιδιαίτερα αυστηρών stress tests– για την επάρκεια των κεφαλαίων τους.

Αναδείχθηκε, έτσι, με τον πιο ηχηρό τρόπο, το επείγον να υποστηριχθούν άμεσα οι τράπεζες για την αντιμετώπιση του "αγκαθιού" των NPLs που τις καθιστά μόνιμο αδύναμο κρίκο. Και έγινε οριστικά αντιληπτό εντός των τειχών, ότι χωρίς ισχυρές τράπεζες δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει η οικονομία και η έξοδος από τα μνημόνια θα μείνει κενή περιεχομένου. Ως εκ τούτου, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ανάγονται σε κεντρικό παράγοντα των πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων το προσεχές διάστημα, καθώς είναι ζήτημα άμεσα συνδεδεμένο με τη χρηματοδότηση της οικονομίας, τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και την τόνωση των επενδύσεων στη χώρα.

Το σχέδιο του ΤΧΣ

Η πρόταση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για τη δραστική μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που αναμένεται να παρουσιαστεί στους "θεσμούς" την ερχόμενη εβδομάδα, κινείται στα πρότυπα του μοντέλου που ακολουθήθηκε στην Ιταλία. Το προτεινόμενο σχήμα προστασίας ενεργητικού (Asset Protection Scheme) προβλέπει την παροχή κρατικών εγγυήσεων σε προβληματικά δάνεια που οι τράπεζες θα τιτλοποιήσουν και θα πουλήσουν σε επενδυτές. Θα πρόκειται για δάνεια, τα οποία εμφανίζουν recovery value, δηλαδή αξία ανακτησιμότητας, είτε λόγω της αξίας των εξασφαλίσεων που τα καλύπτουν είτε διότι εκτιμάται πως έχουν ισχυρές προοπτικές εισπραξιμότητας.

Στη βάση του σκεπτικού των εγγυημένων τιτλοποιήσεων, οι τράπεζες θα "σπάσουν" μη εξυπηρετούμενα χαρτοφυλάκιά τους σε τριών ειδών τιτλοποιήσεις (senior, mezzanine, junior) που θα διατεθούν σε επενδυτές, οι οποίοι θα επενδύσουν προσδοκώντας συγκεκριμένη απόδοση από την εξυγίανση (recovery) των χαρτοφυλακίων. Τα έσοδα από τις ρευστοποιήσεις των καλυμμάτων των δανείων, καθώς και οι εισπράξεις από τις εξυγιάνσεις δανείων (π.χ. από επιχειρήσεις που θα ανακάμπτουν και θα μπορούν να εξυπηρετούν τα δάνεια από το cash flow τους), θα μπαίνουν σε ειδικό λογαριασμό.

Στην πράξη, αν π.χ. ένα χαρτοφυλάκιο NPLs απαρτίζεται από 300 δανειζόμενους, εκ των οποίων στους 250 η τράπεζα ρευστοποιεί τα ενέχυρα και στους 50 αναδιαρθρώνει τα δάνεια, θα δημιουργούνται από την τράπεζα τίτλοι που θα αντιστοιχούν στην κατηγοριοποίηση και στην εκτιμώμενη απόδοση (δηλαδή, το κεφάλαιο που εκτιμάται ότι θα ανακτηθεί) της σύνθεσης αυτής. Το κομμάτι του χαρτοφυλακίου που παρουσιάζει τις υψηλότερες προοπτικές ανάκτησης οφειλών και άρα θεωρείται το πιο υγιές του προβληματικού χαρτοφυλακίου, θα ενσωματώνεται στον senior τίτλο. Ο τίτλος αυτός θα δίνει στον αγοραστή το δικαίωμα να ικανοποιηθεί πρώτος από τους αγοραστές των άλλων τίτλων, ενώ θα έχει και την υψηλότερη τιμολόγηση λόγω χαμηλότερου ρίσκου. Στη δεύτερη διαβάθμιση, με δάνεια που έχουν υψηλότερο κίνδυνο μη ανάκτησης οφειλών, θα εκδίδεται ο τίτλος mezzanine και στην τρίτη, με το υψηλότερο ρίσκο, ο junior τίτλος. Τα δύο αυτά ομόλογα της τιτλοποίησης θα αγοράζονται από τους επενδυτές σε πιο χαμηλές τιμές.

Το ζητούμενο, με βάση το μοντέλο που ακολουθήθηκε στην Ιταλία, είναι το Δημόσιο να δίνει εγγυήσεις στις τράπεζες για το senior ομόλογο της τιτλοποίησης. Στόχος είναι, ένα μέρος των "κόκκινων" δανείων των τραπεζών να μπορέσει να βγει συντομότερα εκτός ισολογισμών των τραπεζών με το να αγοραστεί από ξένους επενδυτές και μάλιστα σε τιμές υψηλότερες από αυτές που θα δίνονταν σε μια πώληση "πακέτου" NPLs σε fund. Η παροχή της κρατικής εγγύησης θα λειτουργεί ως επιπρόσθετο κίνητρο για την αγορά των NPLs, αφού θα διασφαλίζει τους αγοραστές για το σύνολο της προσδοκώμενης απόδοσης από τον τίτλο.

Βεβαίως, στην περίπτωση της Ιταλίας, όπου είχε εφαρμοστεί το μοντέλο των εγγυημένων τιτλοποιήσεων, η χώρα είχε επενδυτική διαβάθμιση (investment grade), κάτι που απουσιάζει από την Ελλάδα. Μάλιστα, οι ιταλικές τράπεζες είχαν μπορέσει, λόγω investment grade, να χρησιμοποιούν τις εν λόγω τιτλοποιήσεις ως repos για την άντληση ρευστότητας από τη διατραπεζική αγορά.

Το σχέδιο του ΤΧΣ, που έχει γνωστοποιηθεί στον υπουργό Οικονομικών, Ευκλείδη Τσακαλώτο, παραπέμπει τρόπον τινά, στις κρατικές εγγυήσεις (επί υπουργίας Γιώργου Αλογοσκούφη) που είχαν δοθεί στις τράπεζες με την έναρξη της κρίσης. Οι εγγυήσεις αυτές, που αποπληρώθηκαν το 2016-2017, είχαν δοθεί στις τράπεζες προκειμένου να μπορέσουν να έχουν αποδεκτά ομόλογα για γeros στη διατραπεζική αγορά, καθώς οι αγορές είχαν κλείσει τις πόρτες για τη χρηματοδότησή τους.

Οι σχεδιαζόμενες τώρα κρατικές εγγυήσεις αποσκοπούν στη διευκόλυνση των τραπεζών να ξεφορτωθούν πολύ γρηγορότερα τα "κόκκινα" δάνεια. Για να μπορέσουν να υλοποιηθούν, ωστόσο, θα πρέπει να δώσουν το "πράσινο φως":

α) Η DGComp, δεδομένου ότι η χώρα δεν έχει investment grade και οι εγγυήσεις μπορεί να θεωρηθούν ως κρατική ενίσχυση.

β) Ο ESM, ως ο μεγαλύτερος δανειστής της χώρας. Για να έχουν αξία οι κρατικές εγγυήσεις, καλό θα είναι να έχουν ως κάλυμμα ένα ποσό (πληροφορίες αναφέρουν 10 δισ. ευρώ) από το buffer των 30 δισ. ευρώ που έχει σχηματισθεί για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της χώρας μετά την απόφαση του Eurogroup της 21ης Ιουνίου. Το ποσό αυτό θα πρέπει να δεσμευτεί σε ειδικό λογαριασμό και προς τούτο θα πρέπει να ζητηθεί άδεια από τον ESM.

γ) Η EKT, αναφορικά με τη δομή της συναλλαγής (πάντως, η EKT/SSM έχει δώσει την έγκρισή της για την πρώτη τιτλοποίηση στεγαστικών NPLs στη Eurobank).

Η πρόταση του ΤΧΣ για το Asset Protection Scheme θα βοηθήσει τις τράπεζες, αφενός αν γίνει πολύ σύντομα, αφετέρου αν δεν προκαλέσει ζημιές στους ιδιώτες επενδυτές. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να βρεθούν οι ισορροπίες ώστε οι κίνδυνοι να μη μετατοπιστούν από τον τραπεζικό τομέα στο ελληνικό Δημόσιο. Όπως εκτιμάται, η πίεση του χρόνου μπορεί να "συμπτύξει" τις διαδικασίες σύστασης του APS ακόμη και στο τρίμηνο, έτσι ώστε αυτό να μπορέσει να λειτουργήσει στις αρχές του 2019.

Το "οπλοστάσιο" των τραπεζών

Το σχέδιο υποστήριξης των τραπεζών για την ταχύτερη ελάφρυνσή τους από το βάρος των "κόκκινων" δανείων, θα συμβαδίσει με την ένταση των δικών τους προσπαθειών για την επίτευξη των στόχων που έχουν υποβάλει στον SSM. Οι στόχοι αυτοί προβλέπουν υποχώρηση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά 53,6 δισ. ευρώ μέχρι τα τέλη του 2021, δηλαδή μείωσή τους στα 35 δισ. ευρώ από 88,6 δισ. ευρώ στο τέλος Ιουνίου 2018. Η μείωση αυτή θα επέλθει μέσα στην τριετία 2019-2021, φέρνοντας τον δείκτη μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) κάτω του 20% στο τέλος του 2021 από 47,6% σήμερα.

Το σχέδιο για την επίτευξη των στόχων θα υλοποιηθεί με "αντεστραμμένη" χρήση της πυραμίδας των εργαλείων που έχουν χρησιμοποιήσει μέχρι σήμερα οι τράπεζες για τη μείωση των NPLs. Οι πωλήσεις συνεπικουρούμενες από τις τιτλοποιήσεις NPLs θα έρθουν στην κορυφή της πυραμίδας, θα ακολουθήσουν οι πλειστηριασμοί και οι ρυθμίσεις θα υποσκελιστούν στην τρίτη θέση από

πρώτη μέχρι σήμερα.

Όπως αναφέρουν τραπεζίτες στο "Κ", πωλήσεις και τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων αναμένεται να κινηθούν στα 12-15 δισ. ευρώ τουλάχιστον, με το τελικό ύψος τους να καθορίζεται για την κάθε τράπεζα από το περιθώριο που θα έχει να καταναλώσει κεφάλαια από το κεφαλαιακό της απόθεμα.

Το ίδιο κριτήριο θα καθορίσει και το ύψος των διαγραφών δανείων, συμπεριλαμβανομένων των "κουρεμάτων" που θα εφαρμόσουν οι τράπεζες στη νέα γενιά ρυθμίσεων που θα προσφέρουν στους δανειολήπτες. Οι ρυθμίσεις θα είναι τόσο επιθετικότερες, προσφέροντας μεγαλύτερο "κούρεμα", όσο μεγαλύτερα θα είναι τα κεφαλαιακά περιθώρια για τις τράπεζες. Οι τραπεζίτες εκτιμούν ότι το περιθώριο για τα "κουρέματα" μέσω ρυθμίσεων συνολικά θα κινηθεί στα 6-7 δισ. ευρώ στην τριετία. Αμιγώς οι διαγραφές δανείων δεν αναμένεται να ξεπεράσουν τα 3-4 δισ. ευρώ, καθώς οι τράπεζες θα τις χρησιμοποιήσουν ως άσο στο μανίκι για την περίπτωση που, στο τέλος της διαδρομής, φανεί ότι οι στόχοι υπολείπονται των δεσμεύσεων.

Σημαντικά ενισχυμένοι θα είναι και οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι θα αποδίδουν περισσότερο όσο θα ενισχύεται το ενδιαφέρον για την κτηματαγορά και θα αυξάνεται η αξία των εξασφαλίσεων των τραπεζών. Στην άνοδο της κτηματαγοράς ποντάρουν ιδιαίτερα οι τράπεζες, καθώς η πορεία της βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τις ζημιές που θα επωμιστούν τελικά, διαμορφώνοντας αναλόγως και τον σχηματισμό προβλέψεων (με άνοδο της κτηματαγοράς, θα υπάρξει μικρότερη ανάγκη για προβλέψεις).

Ο σχεδιασμός των τραπεζών προβλέπει 22.000 πλειστηριασμούς στην τριετία 2019-2021. Σημειώνεται ότι από τον Μάρτιο μέχρι σήμερα οι τράπεζες έχουν ολοκληρώσει 10.000 πλειστηριασμούς εκ των οποίων γόνιμοι έχουν αποβεί 4.800.

Αλλαγή κλίματος από ΔΝΤ

Ο σχεδιασμός για να δοθεί άμεση ώθηση στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των ελληνικών τραπεζών, φαίνεται να ευνοείται και από το ΔΝΤ και την έμμεση "στροφή" του στον τρόπο που εκτιμά την πορεία των δημοσιονομικών μεγεθών στην Ελλάδα. Η βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών αποτυπώνεται ιδιαίτερα στην εκτίμηση του ΔΝΤ για υπέρβαση των στόχων του πρωτογενούς πλεονάσματος στο τέλος του πρώτου κύκλου το 2023, οπότε το Ταμείο εκτιμά ότι θα επιτευχθεί πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 3% έναντι αρχικής πρόβλεψης 1,5%, ήτοι πάνω από τον προβλεπόμενο στόχο της συμφωνίας του Ιουνίου.

Η βελτίωση αυτή αναμένεται ότι θα επηρεάσει συνολικά τις εκτιμήσεις για τη σταθερότητα του δημοσιονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο οι συστημικές τράπεζες καλούνται να επιτύχουν τους εξαιρετικά υψηλούς στόχους μείωσης των NPEs που έχουν θέσει για την ερχόμενη τριετία.

Σημειώνεται ότι συνολικά το ΔΝΤ προβλέπει πλέον κάλυψη των προβλεπόμενων στόχων για τα υψηλά πλεονάσματα χωρίς να αναφέρεται σε προϋποθέσεις, γεγονός που ερμηνεύεται ως πρόθεση του Ταμείου να αντιμετωπίσει διαφορετικά –και λιγότερο ανελαστικά– τα δύο μέτρα που

είχαν συμφωνηθεί για τη διετία 2019-2020 (συντάξεις – αφορολόγητο). Βασικό επιχείρημα στη νέα εκτίμησή του όσον αφορά το θέμα των συντάξεων είναι το γεγονός ότι τα ποσά των συντάξεων που θα περικοπούν στη βάση του μέτρου, θα έχουν υψηλή αρνητική επίπτωση στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, καθώς επηρεάζουν άμεσα τις καταναλωτικές δαπάνες και τα φορολογικά έσοδα. Προφανώς, η διαμόρφωση του ΑΕΠ έχει ιδιαίτερη σημασία για τις τράπεζες. Και αυτό καθώς είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την εξέλιξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τόσο αναφορικά με την ευχέρεια αποπληρωμής τους, όσο και αναφορικά με την πώληση/ανάκτηση ενεχύρων σε υψηλότερες τιμές, ώστε να επέλθει η μικρότερη δυνατή επιβάρυνση στα κεφάλαια των τραπεζών.

Η "στροφή" του ΔΝΤ διευκολύνει και τις διαδικασίες που αφορούν στην ενεργοποίηση του τομέα της συμφωνίας του Ιουνίου για την επιστροφή των "κερδών" από τα ελληνικά ομόλογα (ANFAs και SMPs) που κατέχουν οι κεντρικές τράπεζες. Παράλληλα, πληροφορίες αναφέρουν ότι δεν αποκλείεται να συζητηθεί και η προοπτική διεύρυνσης του ορίου κατοχής κρατικών τίτλων από τις ελληνικές τράπεζες. Όλα τα παραπάνω θα δημιουργήσουν, άμεσα ή έμμεσα, καλύτερες συνθήκες για τις τράπεζες και τη μείωση των NPLs.

Αναδημοσίευση από το "Κεφάλαιο" που κυκλοφορεί.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)